

***Einheit und Vielfalt in der türkischen Welt,*
Materialien der 5. Deutschen Turkologenkonferenz
Universität Mainz, yay. Hendrik Boeschoten,
Heidi Stein, *Turcologica* 69, 405 s., 2007,
Harrassowitz Verlag. Wiesbaden.**

Prof.Dr. Emine YILMAZ*

Kitabın editörleri olan H. Boeschoten ve H. Stein'in önsözde belirttikleri üzere, *Einheit und Vielfalt in der türkischen Welt*, 4-7 Ekim 2002 tarihleri arasında, Almanya'nın Mainz şehrinde bulunan Johannes Gutenberg Üniversitesi'nin düzenlenmiş olduğu *Beşinci Alman Türkologlar Konferansı*'nda sunulan 34 bildiri içermetedir. L. Johanson'un editörlüğünü yapmakta olduğu *Turcologica* dizisinin 69. kitabını oluşturan bu bildiriler, ağırlıklı olarak filoloji, dilbilim ve edebiyat alanlarıyla ilgilidir.

L. Johanson'un, 2001 yılında kaybettiğimiz, karşılaştırmalı Türkolojinin en büyük isimlerinden biri olan J. Benzing'in yaşamını ve bilim anlayışını değerlendirdiği "Johannes Benzing und die vergleichende Turkologie" adlı yazısı dışında kalan 33 bildiri değerlendirilirken, filoloji ve dilbilimle ilgili olanlar seçilmeye çalışılmıştır.

Volker Rybatzki, "Turkic personal names in Middle Mongol Sources?":

Rybatzki, yazısında, Moğolca onomastik araştırmalarında, Moğolca isimleri Türkçe kökenli olarak açıklama konusundaki yaygın eğilime şüpheyle yaklaşır ve önce birkaç ayırımın mutlaka yapılması gerektiğini belirtir: 1. Moğollarca kullanılan Türkçe isimler; 2. Türklerce kullanılan Türkçe isimler, 2a. Moğolca konuşulan çevrede yaşayan Türkler, 2b. Türkçe konuşulan çevrede yaşayan Türkler.

Rybatzki, Çin kültürü üzerindeki güçlü Orta Asya etkisi, 13. ve 14. yüzyıllarda Çin'in Moğolca isimlere kolayca adapte olması gibi durumları dikkate alarak, Türkçe adların her zaman Türkçe etnisiteyi göstermesi gerektiğini vurgular. Ayrıca, iki dillilik nedeniyle, Türkçe bir adın Moğolca bir biçim

* Hacettepe Üniv. Edb. Fak. Öğretim Üyesi / ANKARA
eyilmaz@hacettepe.edu.tr

kazanabileceğini de belirtir: Tü. *altun*, Mo. *altan* vb. Rybatzki bunu, İng. *George*, Alm. *Georg*, İtal. *Giorgio*, Fin. *Yrjö* vb. durumlarla karşılaştırır. Rybatzki ayrıca, çeşitli kaynaklardan isimler toplayarak, bunları, Orta Moğolca metinlerde Türkçe isimlerin varlığını göstermek için kullanmayı bilimsel bulmadığını da belirtir.

Ona göre, doğru bir değerlendirme için, belli bir etnik grubun isimlerinin bütünlükleri içinde değerlendirilmesi gerekir. Rybatzki, yöntemle ilgili tüm bu değerlendirmelerden sonra, örnek bir uygulama olmak üzere, 2a-2b alt gruplarına ait olduğunu düşündüğü *arslan* ve *qan* unvanlarını ele alır ve ilgili tüm metinleri tarayarak hangi dil çevresine ait olduklarını belirlemeye çalışır.

Klára Agyagási, “Mittelbulgarische Dialekte–mittelbulgarische Sprachzustand”:

Agyagási'nin de yazısının ilk bölümünde değindiği üzere, Orta Bulgarcanın, yani bugün yalnız Çuvaşça ile temsil edilen Volga Bulgarcasının bir örnek bir dil olmadığı daha önce de pek çok araştırmacı tarafından incelenmiş bir konudur. Agyagási kendi kanıtlarını öne sürmeden önce, farklı ağızların belirlenmesinde kullanılacak malzemenin elde edilebileceği üç kaynaktan söz eder: 1. Volga Bulgarcası ile yazılmış, 14. yüzyıldan kalma mezar yazıtları, 2. Volga bölgesinde konuşulan diğer dillerde bulunan Orta Bulgarca ödünç sözcükler, 3. Çuvaşçanın 18. ve 19. yüzyıla ait yazılı belgelerinde bulunan biçimlerin Orta Bulgarca rekonstrüksiyonları.

Agyagási, daha sonra bu malzemeyi kullanarak, Orta Bulgarca ünsüz ve ünlü sistemlerindeki varyantlaşmayı belirler. Şapkino'da bulunmuş, 1291 yılına ait bir mezar taşının iki ayrı yüzünde, İlk Türkçe *y-* sesinin *c-* ve (*palatal*) *ś* ile gösterilmiş olmasından yola çıkarak, bu yazıtın Volga Bulgarcasının iki ayrı diyalektini yansıttığını öne sürer. Agyagási, ünlü sistemindeki varyantlaşmayı kanıtlamak için Ana Permi ve Ana Votyak dillerindeki Volga Bulgarcası ödünç sözcüklerin ilk hece ünlülerini, Volga Bulgar mezar yazıtlarındaki ilk hece ünlüleri ile karşılaştırır. Agyagási, sonuç bölümünde, İlk Türkçe ünlü niceliğinin dikkate alınması durumunda, Volga Bulgarcasında üç ayrı diyalektin varlığından söz edilebileceği sonucuna varır.

Fikret Turan, “The Mamluks and their acceptance of Oghuz Turkic as a literary language: political maneuver or cultural aspiration?”:

Turan, yazısında, literatürde genellikle *Kıpçakçanın Oğuzlaşması* olarak adlandırılan bir durumu yeni bir bakış açısıyla bir kez daha değerlendirir.

Turan'a göre burada sözkonusu olan durum Oğuzcalaşma değil, dil değiştirmedir.

Turan' göre, gerçekte, 14. yüzyılın başında her iki dil de konuşulup yazılıyor, bazen karışık olarak da kullanılıyorlardı. Ancak 14. yüzyılın başından itibaren Memluk ülkesinde Oğuzca eserler çoğalmaya başlamıştı. Turan'a göre, Oğuzca, yönetici sınıfın etnik yapısındaki değişikliklerin sonucunda Kıpçakçanın yerini almıştır. Yani Memluk ülkesi içinde yer alan Çerkez Memluklar (Burcî Memluklar), 14. yüzyılın sonunda saltanatı Kıpçaklardan, yani Bahrî Memluklardan aldıktan sonra Oğuzca'yı Kıpçakçaya tercih etmişlerdir. Yazara göre bu kararın gerekçesi, Kıpçakları yönetimden uzaklaştırmaktır.

Abdurishid Yakup, "Vacu or Gaju? On a place name in an 18th century Uyghur document":

Yakup, Ankara, Etnografya Müzesi'nde bulunan ve A. Temir tarafından 1951 ve 1961'de yayımlanmış olan iki Uygurca (Yeni Uygurca) metinde geçen bir yer adının hangi coğrafyayı gösterdiğini tartışır. 18. yüzyıl Uygurca-sıyla yazılmış olan ve Turfan Uygurlarının 18. yüzyılın ilk yarısında kuzeybatı Çin'deki Guazhou'ya göçlerini anlatan bu metinler ağır özellikleri taşırlar.

Yakup, benzer metinlerin Qing hanedanına ait kaynaklarda da bulunduğunu, ancak Uygurların kendileri tarafından yazılmış belgelerin bu iki Ankara metniyle sınırlı olduğunu belirterek, belgelerin önemini vurgular.

Yakup, A. Temir'in okuduğu belgenin yeni bir yazıçevrimini ve İngilizceye çevirisini verir. Buna göre, Ankara metninde iki kez geçen ve A. Temir'in Şbu Vacu biçiminde okuduğu *W'JW* sözcüğünü *Gaju* olarak okur ve bu kelimenin *Guazhou* yer adının Turfan bölgesindeki telaffuzu olduğunu belirtir.

Yazar ayrıca, yer adının doğru okunmasının göçün yerini de göstermesi açısından çok önemli olduğunu belirtir.

Margerete I. Ersen-Rasch, "Ein paar Bemerkungen zum Genitiv im Türkischen":

Yazar, makalesinde, ilgi durumunun ekli ve eksiz yapılarının Türkçedeki işlevleri üzerinde ayrıntılı olarak durur ve bunu yaparken de, kendisinin de belirttiği gibi L. Johanson'un 1977 yılında yayımlanmış olan "Bestimmtheit und Mitteilungsperspektive im türkischen Satz" (*ZDMG III: 2*) adlı makalesinde ortaya konulmuş olan ilkelere hareket eder.

A. Vefa Akseki, “Zur Frage der Numeruskongruenz zwischen Subjekt und Prädikat im Türksichen”:

Özne ve yüklem arasında sayı açısından uyum/uyumsuzluğun tartışıldığı bu yazıda, Akseki bu uyum-uyumsuzluk konusunda, literatürdeki tartışmanın geniş bir özetini ve kullanılmış olan ölçütleri verir: *uyulması zorunlu olmayan yönerge, batı dillerinin etkisi, canlı-cansız, cansızın kişileştirilmesi, insan ve diğer canlılar, etken-edilgen, öznenin grup olarak algılanması, metin dilbilimi ve pragmatik vb.*

Akseki tüm bu ölçütleri sıraladıktan sonra, bu uyum/uyumsuzlukta dil tipolojisinin, kelime semantiğinin, sözdiziminin ve hepsinden önce de metin dilbilimsel etkenlerin önemli rol oynadığını belirtir.

Esin İleri, “Überlegungen zur Untersuchung der Verben auf +IA-mAk”:

Yazıda, Türkçenin en işlek addan eylem türeten eklerinden biri olan +IA art ve eş zamanlı bir yöntemle ele alınır ve bugünkü işlev ve kullanımları tüm yönleriyle ortaya konulmaya çalışılır.

Nurettin Demir, “Sprachkontakt in Nordzypem? Bemerkungen zu gebundenen Sätzen”:

Daha önce de çeşitli yazılarıyla Kıbrıs ağzının sesbilgisel, biçimbilgisel ve sözdizimsel özelliklerini incelemiş olan Demir, bu yazısında Kıbrıs ağzına özgü bağımlı cümle tiplerini değerlendirir. Yazı iki temel bölümden oluşmaktadır: İlkinde *ki, şu, o şu/o su ve hani* sözcüklerinin bağımlılaştırıcı öge olarak kullanıldığı cümle örnekleri ele alınır: *O gelin ki aldin hiş yaramaz; Benim arkadaşım şu beraberdik onu gördüm, vb.*

İkinci bölümde ise bitimli fiillerle yapılmış olan birleşik cümle yapıları değerlendirilir: *Çekdi kılıcı vursun; Çıkmazdı dışarı görsün gendini vb.*

Demir, yazısında, Kıbrıs ağzında Standart Türkçe tipi birleşik cümle örneklerinin de kullanıldığını (ör. *Biz geride galırdık gız seyretmeye vb.*), ancak Kıbrıs ağzı için tipik olanın yukarıdaki biçim olduğunu belirtir.

Hint-Avrupa tipi cümle bağımlılaştırmaya çok benzeyen bu tarz, Demir’e göre ilk bakışta Yunanca ile uzun ve yoğun bir ilişkinin sonucu gibi görünse de, dikkate alınması gereken diğer etkenler de vardır. Adadaki İngilizcenin varlığı, anayurttan tekrarlanan göçler vb.

Hans Nugteren, “Oghuz and non-Oghuz lexemes in Salar”:

Nugteren, yazısında, Türkçe konuşulan dünyanın güneydoğu kıyısında Oğuz alt grubuna ait tek dal olarak nitelediği Salarcanın sözcüklüğünü ele alır. Salarcanın, Oğuz grubundan ayrıldıktan sonra Oğuzca olmayan pek çok özellik kazandığını, hem diğer Türk dillerinden, hem de diğer dillerden alıntılar yaptığını belirten Nugteren, Salarcadaki Çağatayca, Kıpçakça ve Güney Sibiryalt katmanlara dikkat çeker.

Salarcanın sözcüklüğünü kaynakları açısından değerlendiren Nugteren, ilk gruba nötr (tanımlanamaz) dediği Türkçe sözcükleri yerleştirir. *al-*, *arka*, *ay* gibi sözcüklerin yer aldığı bu grup Nugteren'e göre özel bir katmanı göstermez ve en büyük gruptur. Diğer bir grup ise tipik Oğuzca sözcükleri içerir: *guşlux*, *seci* "serçe", *sor-* "sormak" vb. Nugteren'in belirlediği, Oğuzca olmayan grupta ise *pişdi-* "yazmak", *emes* "değil", *yan-* "dönmek" gibi sözcükler yer alır.

Nugteren, sözcüklüğünün yanısıra, Salarcadaki Oğuzca olmayan sesbilgisel gelişmelere de dikkati çeker: ünsüz sonrası ve sözsonu *g* korunumu, *n̄* sesinin gelişimi, *y->n-* gelişimi, *-d-*, *-d* ünsüzlerinin *-y-*, *-y* dışındaki seslere değişmesi vb.

Nugteren, farklı alt gruplardan yapılmış ödünçlemeler veya farklı iç gelişmeler sonucunda Salarcanın sözcüklüğünde ortaya çıkan çift biçimler üzerinde de durur: *yaman~yemen*<*yaman*; *yumax~yimax*<*yumgak* vb.

Nugteren bu ayrıntılı değerlendirmelerden sonra ulaştığı sonuçları şöyle özetler: Salarca sözcüklerin en büyük bölümü hem genel hem de özel nitelikler taşıdıkları için şu ya da bu gruba dahil edilemezler. Büyük bir grup sözcük Oğuzca veya Çağatayca kökenli olarak sınıflandırılabilir. Kıpçakçayı hatırlatan birkaç sözcük Çağatayca yoluyla girmiş olmalıdır. Güney Sibiryaltürkçesi olduğu öne sürülen özellikler karmaşıktır. Bunlar dağınık alıntılar olabilecekleri gibi, eski Uygurca kalıntılar olarak da açıklanabilirler. Bazı sözcüklerin yapısı, Salarca, Modern Uygurca ve Batı Yugurca arasında yakın bir bağlantı akla getirirse de bu üç farklı Türkçe alt grubun, paylaştıkları benzerliklere ve fonetik gelişmelere rağmen, aralarında yoğun bir ilişki bulunduğu dair yeterli kanıt yoktur.

Tooru Hayasi, "On the distribution of Eynu, a Modern Uyghur-based secret language spoken in South Xinjiang, China":

Hayasi bu yazısında, bilimsel literatürde Eynu olarak adlandırılan ancak yerli Uygurların Abdal dediği ve Taklamakan çölünün güney kıyısında yaşayan

insanların dilini ele alır. Ladstätter ve Tietze gibi araştırmacılara dayanarak, Eynu halkının kökeni konusunda kabul edilebilir bir teorinin henüz bulunmadığını öne süren Hayasi, önceki çalışmaları da belli köylerden toplanmış malzemeye dayalı olmaları ve farklı Eynu grupları arasındaki linguistik varyantları dikkate almamaları nedeniyle eleştirir.

Hayashi, Hinjiang Sosyal Bilimler Akademisinin de desteğiyle, 1997'den beri yürütmekte olduğu saha çalışmalarıyla, farklı köylerden toplamış olduğu sözcükler üzerindeki fonetik farklılıklara odaklanır ve Eynu halkının bugünkü bölgelerine nasıl dağıldıklarına dair ip uçları bulmaya çalışır.

Hayashi,Şeyxil, Xenı, Tamighil ve Baş Qaçun köylerinden topladığı malzemeyi karşılaştırarak şu sonuçlara ulaşır (Xeni ve Tamighil'i Xoten adı altında birleştirir): Şeyxil, Xoten ve Qaçun ağızlarında fonetik, semantik ve leksik farklılıklar varsa da tam uyum gösteren örnekler de bulunmaktadır; Xoten ve Qaçun'un sözvarlığı, Şeyxil'den daha farklıdır; Xoten ve Qaçun'daki örneklerin büyük bir çoğunluğu daha fazla fonetik farklılık gösterdiği halde, birkaç durumda Şeyxil'deki biçimler daha çok değişmiş görünür; Xoten ve Qaçun'daki malzeme anlamsal açıdan da Şeyxil'deki malzemedен daha fazla değişmiştir.

Buna göre; Eynu sözvarlığının büyük çoğunluğu bugün Qaçun ve Xoten'de yaşayan Eynuların diline Şeyxil'den daha önce girmiştir. Bu durum şu varsayımı da doğrular: Qaçun ve Xoten halkı, Xinjiang'da Şeyxil halkından daha uzun süredir bulunmaktadır. Sözlü geleneklerinde de zaten atalarının batıdan geldikleri anlatılmaktadır.

Mevlüt Gültekin, "Das Suffix -GAN im afghano-özbekischen Dialekt von Saripul":

Saripul Afgan-Özbek diyalektindeki -GAN ekinin işlev ve kullanımlarının ele alındığı bu yazıda malzeme, Saripul doğumlu ve Türkiye'de eğitim görmüş iki kişi ve yazarın M. Asif Yoldaş'la birlikte yayımlanmış olduğu *Afganistan Özbekçesi Türkçe Sözlük*'ten (Ankara 2002) alınmıştır.

Gültekin önce -GAN ekinin tarihi Türk lehçelerindeki durumu ve bugünkü fonetik biçimlerini verir ve daha sonra Saripul'daki -gan/-gen, -qan/-ken biçimlerinin işlevlerini ele alır. Gültekin'in sözkonusu ekle ilgili belirlemeleri şöyle özetlenebilir:

Ekin palatal *-gen/-ken* biçimlerinin kullanımı daha yaygındır. Bitimli fiil ve sıfat-fiil işlevleri çok sık görülür. İsim türetme işlevine ise çok seyrek rastlanır: *qatken* “kuru” <*qat-* “kurumak” gibi.

Gültekin ayrıca *-(I)yken* kullanımının da Standart Özbekçe *-(a)yâtgan*’ın kısa biçimi olduğunu düşünür ve bunu *geniş ve gelecek zaman partisipi* olarak adlandırır.

Gültekin’in dikkat çektiği işlevlerden biri de *-GAN*’ın iyelik ekleri ve *kel-*, *bol-* yardımcı fiilleriyle olan kullanımınıdır: *ye-gen-im kemeydi* vb.

Mustafa Uğurlu, “Die „falschen Freunde“: ein Problem bei der Übersetzung zwischen den Türkisprachen”:

Türk dilleri arasındaki aktarma sorunlarına daha önce de değinmiş olan Uğurlu, bu yazısında *tam eş değerlik* (ses, düz anlam, çağrışım, metin türüne uygunluk, kullanım şekli vb. açısından tam örtüşme), *kabul edilebilir eş değerlik* (bazı yönlerden örtüşme) ve *yalancı eş değerlik* (aynı kaynaktan gelen fakat kavram alanları eş değer olmayan sözcükler. Bu tip sözcüklerin kavram alanı hiç örtüşmeyebilir veya kısmen örtüşebilir) terimlerini açıkladıktan sonra, özellikle *yalancı eş değerlik*’in ne olduğunu örneklendirmeye çalışır.

Uğurlu *yalancı eş değerliği* açıklamak için Kazakça ve Türkçeden *besin almak*, *vücut organı* ve *yaşama mekanı* alanlarından üç kavramı seçerek karşılaştırır:

Kazakça *je-*, *iş-* = ~ ≠ Türkçe *ye-*, *iç-*

Kazakça *ayak* = ~ ≠ Türkçe *ayak*

Kazakça *üy* = ~ ≠ Türkçe *ev*

Uğurlu, bu üç sözcüğün kavram alanlarının kısmen örtüştüğünü, kısmen örtüşmediğini belirterek şunu vurgular: “Birlikte kullanılan sözcükler, var olan eş değerliği yok etmemekte, olmayan eş değerliği göz önüne sermektedir”. Uğurlu’nun vurguladığı bir diğer nokta, lehçeler arası aktarmada asıl özenin, *tam eş değer* görünen fakat *yalancı eş değer* olan bu sözcüklere gösterilmesi gerektiğidir.

Birsel Karakoç, “Ein Überblick über postverbale Konverbien im Nogaischen”:

Karakoç, Nogaycadaki *fiil+zarf-fiil eki+yardımcı fiil* tipindeki birleşik fiilleri incelemiş olduğu yazısında, önce bu yapının Türk dillerindeki tipolojisini ele

alır, daha sonra da Nogaycadaki biçimsel kategorileri sınıflandırır. Karakoç, Nogayca yapıları önce *basit* ve *kompleks* olarak ikiye ayırır, sonra da kompleks olan yapıların kendi içinde üçe ayrıldığını belirler. Karakoç, bu teorik girişten sonra, Nogaycadaki *-(A)yatqanda*, *-(A)yatırganda*, *-Aturganda*, *-(A)yatqan zamanda*, *-(A)yatırgan zamanda*, *-A turıp*, *-(A)yatıp*, *-(A)yatırıp* ve *-A berip* yapılarının işlevlerini ayrıntılı olarak inceler.

İbrahim Ahmet Aydemir, “Zur aspektotemporalen Interpretation von Konverbien im Altai-Tuwinischen”:

Aydemir yazısında, L. Johanson’un 1971’de yayımlanmış olan *Aspekt im Türkischen* adlı çalışmasındaki temel ilke ve terimlerden yola çıkarak, Altay-Tuvacasındaki zarf-fiil yapılarını kılınış/görünüş açısından değerlendirir.

bilig

Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi

©Ahmet Yesevi Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanlığı

Yayın İlkeleri

bilig, Kış/Ocak, Bahar/Nisan, Yaz/Temmuz ve Güz/Ekim olmak üzere yılda dört sayı yayımlanır. Her yılın sonunda derginin yıllık dizini hazırlanır ve Kış sayısında yayımlanır. Dergi, Yayın Kurulu tarafından belirlenen yurtiçi ve dışındaki kütüphanelere, uluslararası indeks kurumlarına ve abonelere, yayımlandığı tarihten itibaren bir ay içerisinde gönderilir.

bilig, Türk Dünyasının kültürel zenginliklerini, tarihî ve güncel gerçeklerini bilimsel ölçüler içerisinde ortaya koymakta; Türk Dünyasıyla ilgili olarak, uluslararası düzeyde yapılan bilimsel çalışmaları kamuoyuna duyurmak amacıyla yayımlanmaktadır.

bilig'de, sosyal bilimler alanında, Türk Dünyasının tarihî ve güncel problemlerini bilimsel bir bakış açısıyla ele alan, bu konuda çözüm önerileri getiren yazılara yer verilir.

bilig'e gönderilecek yazılarda; alanında bir boşluğu dolduracak özgün bir makale olması veya daha önce yayımlanmış çalışmaları değerlendiren, bu konuda yeni ve dikkate değer görüşler ortaya koyan bir inceleme olması şartı aranır. Türk Dünyasıyla ilgili eser ve şahsiyetleri tanıtan, yeni etkinlikleri duyuran yazılara da yer verilir.

Makalelerin ***bilig***'de yayımlanabilmesi için, daha önce bir başka yerde yayımlanmamış veya yayımlanmak üzere kabul edilmemiş olması gerekir. Daha önce bilimsel bir toplantıda sunulmuş bildiriler, bu durum açıkça belirtilmek şartıyla kabul edilebilir.

Yazıların Değerlendirilmesi

bilig'e gönderilen yazılar, önce Yayın Kurulunca dergi ilkelerine uygunluk açısından incelenir. Akademik tarafsızlık ve bilimsel kalite en önemli kriterlerdir. Uygun bulunanlar, o alandaki çalışmalarıyla tanınmış iki hakeme gönderilir. Hakemlerin isimleri gizli tutulur ve raporlar beş yıl süreyle saklanır. Hakem raporlarından biri olumlu, diğeri olumsuz olduğu takdirde, yazı, üçüncü bir hakeme gönderilebilir veya Yayın Kurulu, hakem raporlarını inceleyerek nihai kararı verebilir. Yazarlar, hakem ve yayın kurulunun eleştirisi ve önerilerini dikkate alırlar. Katılmadıkları hususlar varsa, gerekçeyle birlikte itiraz etme hakkına sahiptirler. Yayına kabul edilmeyen yazıların, istek hâlinde bir nüshası yazarlarına iade edilir.

bilig'de yayınlanması kabul edilen yazıların telif hakkı *Ahmet Yesevi Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanlığına* devredilmiş sayılır. Yayınlanan yazılardaki görüşlerin sorumluluğu yazarlarına aittir. Yazı ve fotoğraflardan, kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Yazım Dili

bilig'in yazım dili Türkiye Türkçesidir. Ancak her sayıda derginin üçte bir oranını geçmeyecek şekilde İngilizce ve diğer Türk lehçeleri ile yazılmış yazılara da yer verilebilir. Türk lehçelerinde hazırlanmış yazılar, gerektiği takdirde Yayın Kurulunun kararıyla Türkiye Türkçesine aktarıldıktan sonra yayımlanabilir.

Yazım Kuralları

Makalelerin, aşağıda belirtilen şekilde sunulmasına özen gösterilmelidir:

1. Başlık: İçerikle uyumlu, onu en iyi ifade eden bir başlık olmalı ve **koyu** harflerle yazılmalıdır.

2. Yazar ad(lar)ı ve adresi: Yazarın adı, SOYADI BÜYÜK HARFLERLE olmak üzere, **koyu**, adresler ise normal ve *eğik karakterde* harflerle yazılmalı; yazarın görev yaptığı kurum, haberleşme ve e-posta (e-mail) adresi belirtilmelidir.

3. Özet: Makalenin başında, konuyu kısa ve öz biçimde ifade eden ve en fazla 150 kelimedenden oluşan Türkçe özet bulunmalıdır. Özet içinde, yararlanılan kaynaklara, şekil ve çizelge numaralarına değinilmemelidir. Özeti altında bir satır boşluk bırakılarak, en az 3, en çok 8 sözcükten oluşan anahtar kelimeler verilmelidir. Makalenin sonunda, yazı başlığı, özet ve anahtar kelimelerin İngilizce ve Rusçaları bulunmalıdır. Rusça özetler, gönderilmediği takdirde dergi tarafından ilave edilir. (İngilizce yazılarda Türkçe özet de eklenmelidir.)

4. Ana Metin: A4 boyutunda (29.7x21 cm.) kâğıtlara, MS Word programında, *Times New Roman* veya benzeri bir yazı karakteri ile, 10 punto, 1.5 satır aralığıyla yazılmalıdır. Sayfa kenarlarında 3'er cm. boşluk bırakılmalı ve sayfalar numaralandırılmalıdır. Yazılar 10.000 kelimeyi geçmemelidir. Metin içinde vurgulanması gereken kısımlar, **koyu değil eğik harflerle** yazılmalıdır. Alıntılar tırnak içinde verilmeli; beş satırdan az alıntılar satır arasında, beş satırdan uzun alıntılar ise satırın sağından ve solundan 1.5 cm içeride, blok hâlinde ve 1 satır aralığıyla 1 punto küçük yazılmalıdır.

5. Bölüm Başlıkları: Makalede, düzenli bir bilgi aktarımı sağlamak üzere ana, ara ve alt başlıklar kullanılabilir ve gerektiği takdirde başlıklar numaralandırılabilir. Ana başlıklar (ana bölümler, kaynaklar ve ekler) büyük harflerle; ara ve alt başlıklar, yalnız ilk harfleri büyük, koyu karakterde yazılmalı; alt başlıkların sonunda iki nokta üst üste konularak aynı satırdan devam edilmelidir.

6. Şekiller ve Çizelgeler: Şekiller, küçültmede ve basımda sorundan kaçınmak için siyah mürekkep ile düzgün ve yeterli çizgi kalınlığında aydın ve beyaz kağıda çizilmelidir. Her şekil ayrı bir sayfada olmalıdır.

Şekiller numaralandırılmalı ve açıklamaları her şeklin altına başlığıyla birlikte önce Türkçe, sonra İngilizce olarak yazılmalıdır. Çizelgeler de şekiller gibi, numaralandırılmalı ve açıklamalar her çizelgenin üstüne başlığıyla birlikte önce Türkçe, sonra İngilizce olarak yazılmalıdır.

Şekil ve çizelgelerin başlıkları, kısa ve öz olarak seçilmeli ve her kelimenin ilk harfi büyük, diğerleri küçük harflerle yazılmalıdır. Gerekliğinde, açıklayıcı dipnot veya kısaltmalara şekil ve çizelgelerin hemen altında yer verilmelidir.

7. Resimler: Parlak, sert (yüksek kontrastlı) fotoğraf kâğıdına basılmalıdır. Ayrıca şekiller için verilen kurallara uyulmalıdır.

Şekil, çizelge ve resimler toplam 10 sayfayı (yazının üçte birini) aşmamalıdır. Teknik imkâna sahip yazarlar, şekil, çizelge ve resimleri aynen basılabilecek nitelikte olmak şartı ile metin içindeki yerlerine yerleştirebilirler. Bu imkâna sahip olmayanlar, bunlar için metin içinde aynı boyutta boşluk bırakarak içine şekil, çizelge veya resim numaralarını yazabilirler.

8. Kaynak Verme: Metin içinde göndermeler, parantez içinde aşağıdaki şekilde yazılmalıdır.

(Köprülü 1944); (Köprülü 1944: 15).

Birden fazla yazarlı yayınlarda, metin içinde sadece ilk yazarın soyadı ve ‘vd.’ yazılmalıdır:

(Gökay vd. 2002).

Notlar, sadece açıklama için kullanılmalı ve metnin sonunda verilmeli, buradaki göndermeler de metin içindeki gibi olmalıdır.

Kaynaklar kısmında ise, birden fazla yazarlı yayınların diğer yazarları da belirtilmelidir.

Metin içinde, gönderme yapılan yazarın adı veriliyorsa kaynağın sadece yayın tarihi yazılmalıdır:

“Tanpınar (1976: 131), bu konuda”

Yayın tarihi olmayan eserlerde ve yazmalarda sadece yazarların adı; yazarı belirtilmeyen ansiklopedi vb. eserlerde ise eserin ismi yazılmalıdır.

İkinci kaynaktan yapılan alıntılarda, asıl kaynak da belirtilmelidir:

“Köprülü (1926)” (Çelik 1998'den).

Kişisel görüşmeler, metin içinde soyadı ve tarih belirtilerek gösterilmeli, ayrıca kaynaklarda da belirtilmelidir. İnternet adreslerinde ise mutlaka kaynağa ulaşma tarihi belirtilmeli ve bu adresler kaynaklar arasında da verilmelidir:

www.tdk.gov.tr/bilterim (15.12.2002)

9. Kaynaklar: Metnin sonunda, yazarların soyadına göre alfabetik olarak aşağıdaki şekillerden birinde yazılmalıdır. Kaynaklar, bir yazarın birden fazla yayını olması halinde, yayımlanış tarihine göre sıralanmalı; bir yazara ait aynı yılda basılmış yayınlar ise (1980a, 1980b) şeklinde gösterilmelidir:

Köprülü, Mehmet Fuat (1961), *Azeri Edebiyatının Tekamülü*, İstanbul: MEB Yay.

Timurtaş, F. Kadri (1951), "Fatih Devri Şairlerinden Cemâlî ve Eserleri", *İÜ Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, IV (3): 189-213.

Shaw, S. (1982), *Osmanlı İmparatorluğu*, çev. M. Harmancı, İstanbul: Sermet Matb.

Yazıların Gönderilmesi

Yukarıda belirtilen ilkelere uygun olarak hazırlanmış yazılar, biri orijinal, diğer ikisi fotokopi olmak üzere üç nüsha olarak, disket veya yazılabilir diskiyle birlikte **bilig** adresine gönderilir. Yazarlarına raporlar doğrultusunda geliştirilmek ve/veya düzeltilmek üzere gönderilen yazılar, gerekli düzenlemeler yapılarak disketi ve orijinal çıktısıyla en geç bir ay içinde tekrar dergiye ulaştırılır. Yayın Kurulu, esasa yönelik olmayan küçük düzeltmeler yapılabilir.

Yazışma Adresi:

Ahmet Yesevi Üniversitesi
bilig Dergisi Editörlüğü
Taşkent Cad. 10. Sok. No: 30
06430 Bahçelievler / ANKARA / TÜRKİYE
Tel: (0312) 215 22 06
Fax: (0312) 215 22 09
www.yesevi.edu.tr/bilig
bilig@yesevi.edu.tr

bilig

Journal of Social Sciences of the Turkish World

©Ahmet Yesevi University Board of Trustees

Editorial Principles

bilig is published quarterly: Winter/January, Spring/April, Summer/July and Autumn/October. At the end of each year, an annual index is prepared and published in Winter issue. Each issue is forwarded to subscribers, libraries and international indexing institutions within one month after its publication.

bilig is published to bring forth the cultural riches, historical and actual realities of the Turkish World in a scholarly manner; to inform the public opinion of international level scientific studies on the Turkish world.

Articles primarily related to social sciences subjects and those dealing with past and current issues and problems, suggesting solutions are published in ***bilig***.

Articles forwarded for publication should be original, contributing to knowledge and scientific information in related fields or bringing forth new views and perspectives on previously written scholarly papers. Articles introducing works and personalities of particular importance, informing readers of new activities related to the Turkish world can also be published in ***bilig***.

In order for any article to be published in ***bilig***, it should not have been previously published or accepted to be published elsewhere. Papers presented at a conference or symposium may be accepted for publication if clearly indicated so beforehand.

Evaluation of Articles

Articles forwarded to ***bilig*** are first reviewed by the Editorial Board in terms of journal's publishing principles. Academic objectivity and scientific quality are considered of paramount importance. Those considered acceptable are initially referred to two referees who are well-known for their works in relevant fields. Names of the referees are kept confidential and referee reports are safe-kept for five years.

For publication of articles, two positive reports are required. In case one referee report is negative while the other is favorable, the article may be forwarded to a third referee for further evaluation or alternatively the board, based on the contents of the reports may feel confident to make a final decision. The authors are to consider the criticism, suggestions and corrections offered by the referees

and by the editorial board. If they disagree, they are entitled to counterpresent their views and justifications. Final decision rests with the editorial board. Only original copies of the declined articles are returned upon request.

The royalty rights of the accepted articles are considered transferred to Ahmet Yesevi University Board of Trustees. However the overall responsibility for the published articles belongs to the author of the article. Quotations from articles including pictures are permitted with full reference to the article.

The Language

Turkish is the language of the journal. Articles in English or in other Turkish dialects may be published, not to exceed one third of an issue. Articles submitted in other Turkish dialects may be published after they are translated into Turkish, upon the decision of the Editorial Board as necessary.

Writing Rules

In general, following rules are to apply to writing for *bilig* articles:

1. **Title of the article:** Title should be suitable for the content and one that expresses it best, and should be in bold letters.
2. **Name(s) and address(es) of the author(s):** Names and surnames are written in capital letters and bold, addresses in normal italic letters; the institution the author is associated with, his/her contact and e-mail addresses should also be specified.
3. **Abstract:** At the beginning, the article should include an abstract in Turkish, briefly and laconically expressing the subject in maximum 150 words. There should be no reference to used sources, figure and chart numbers. Leaving one line empty after the body of abstract, there should be key words, minimum 3 and maximum 8 words. At the end of the article there should be titles, abstracts and key words in English and Russian. In case Russian abstract is not submitted it will be included by the journal. (An English abstract should also accompany the articles in Turkish)
4. **Main Text:** Should be typed in MS Word program in Times New Roman or similar font type, 10 type size and 1,5 line on A4 format (29/7x21cm) paper. There should 3 cm free space on the margins and pages should be numbered. Articles should not exceed 10.000 words. Passages that need emphasizing should not be bold but in italic. Quotations should be in italic and with quotation marks; inquotations less than 5 lines between lines and those longer than 5 lines should be typed with indent of 1,5 cm in block and with 1 line space.
5. **Section Headings:** Main, interval and sub-headings can be used in order to obtain the well-arranged narration of information in the article and these headings may be numbered if necessary. Main headings (main sections, references and appendices) should be in capital letters; interval and sub-

headings should be bold and their first letters in capital letters; at the end of the sub-headings writing should continue on the same line after a colon (:).

6. **Figures and Tables:** Figures should be drawn on tracing or white paper in ink so as not to cause problems in printing or reducing the size. Each figure should be on a separate page. Figures should be numbered with a caption of the title in Turkish first and English below it.

Tables should also be numbered and an explanation have the title in Turkish first and English below it. The titles of the figures and tables, and also explanations should be clear and concise. The first letter of each word should be capitalized. When necessary footnotes and acronyms should be placed below the captions.

7. **Pictures:** Should be on highly contrasted photo papers. Furthermore, rules for figures and tables are applied to pictures as well. In special cases, color pictures may be printed.

The number of pages for figures, tables and pictures should not exceed 10 pages. (one-third of article) Authors having the necessary technical equipment and software may themselves insert the related figures, drawings and pictures into the text. Those without, shall leave the proportional size of empty spaces for pictures within the text, numbering them.

8. **Indicating sources:** Endnotes should only be used for explanation, and at the end of the text.

References within the text should be given in parentheses as follow:

(Köprülü 1944); (Köprülü 1944: 15)

When sources with several authors are referred, the name of the first author is given and for others 'et. al' is added.

(Gökay et al. 2002)

Full reference, including the names of all authors should be given in the list of references. If the name of the referred author is given within the text, then only the publication date should be written:

“Tanpınar (1976: 131) on this issue”

In the sources and manuscripts with no publication date, only the name of the author; in encyclopedias and other sources without authors, only the name of the source should be written.

In secondary sources quoted, original source should also be pointed to:

“Köprülü (1926)” (in Çelik 1998).

Personal interviews can be indicated by giving the last name(s) and the date(s); moreover they should be stated in the references.

www.tdk.gov.tr/bilterim (15.12.2002)

9. **References:** Should be at the end of the text in alphabetical order, in one of the ways shown below. If there are more than one source by the same author,

then they will be listed according to their publication date; sources of the same author published in the same year will be shown as (1980a, 1980b):
Köprülü, Mehmet Fuat (1961), *Azeri Edebiyatının Tekamülü*, İstanbul: MEB Yay.
Timurtaş, F.Kadri (1951), “Fatih Devri Şairlerinden Cemalî ve Eserleri”, *İÜ Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, IV (3) : 189-213.
Shaw, S. (1982), *Osmanlı İmparatorluğu*, çev. M. Harmancı, İstanbul: Sermet Matb.

How to Forward Articles

The articles duly prepared in accordance with the principles set forth are to be sent in three copies; one original, two photocopied forms with a floppy disk or compact disc, to **bilig** at the address given below. The last corrected fair copies in diskettes and original figures are to reach **bilig** not later than one month. Minor editing may be done by the Editorial Board.

Correspondence Address

Ahmet Yesevi Üniversitesi

bilig Dergisi

Taşkent Caddesi, 10. Sok. Nu: 30

06490 Bahçelievler - ANKARA / TÜRKİYE

Tel: (0312) 215 22 06 Fax: (0312) 215 22 09

www.yesevi.edu.tr/bilig

bilig@yesevi.edu.tr